

Artikkeli on alunperin julkaistu “ Tibetan Breeds Yearbook”- nimisessä lehdessä (tammikuu 2011). Kirjoittaja on kennel van Buruf’in omistaja Pieter Burema. Käännös Eija Verlander (kirjoittajan luvalla), olen lisännyt muutaman selvennyksen rintakehää koskevaan tekstiin s.5), rotumääritelmän käännöskohdat ovat Kennelliiton käännöstekstistä.

ALKUPERÄINEN SHIH TZUN TYYPPI

Shih tzun tyyppi muodostuu eri ominaisuuksien yhdistelmästä, joka harmonisella tavalla tekee koirasta epäilyksettä juuri shih tzun, kuten rotumääritelmässä on kuvattu. Puhuttaessa oikeasta shih tzun rotutyypistä on syytä tarkastella shih tzun historiaa.

Aluksi kuitenkin muutamia yleisiä huomioita tyyppistä ja eroavaisuuksista. Ensinnäkään ei ole haitaksi rodulle kun siinä on tyyppieroja, kunhan ne pysyvät rotumääritelmän rajoissa. Ei ainoastaan shih tzuissa, vaan myös lähes kaikissa muissa roduissa esiintyy mielipide-eroavaisuuksia ja mieltymyksiä tiettyyn tyyppiin. On olemassa kenneleitä, jotka voidaan tunnistaa rotutyypistä! Tietyn tyyppin hylkääminen on sallittua silloin kun se ei enää sovi rotumääritelmään! Toisin sanoen silloin, kun ilmestyy virheitä, jotka eivät mukaudu rotumääritelmään ja ovat siksi tyyppivirheitä.

Shih tzu on muinainen rotu. Kasvattajien on huolehdittava rodusta ja säilytettävä alkuperäinen tyyppi tulevaisuuteen. Rotumääritelmän muuttamista tulee välttää, ellei kysymyksessä ole selventäminen tai parempi kuvaus siitä, mitä sisällöllä tarkoitetaan. Kasvattajien mieltymykset tiettyyn tyyppiin tekevät mahdolliseksi vaihtuvuuden ja uuden geenimateriaalin tuomisen verilinjoihin. Tämä on tärkeää rodun terveyden säilyttämiseksi. Yksi terveyden merkki on pentujen määrä. Terve geneettinen verilinja tuottaa enemmän pentuja. Kasvattaja, joka on kiinnostunut vain omasta rotutyypistään eikä tarkastele positiivisia piirteitä muissa tyypeissä, joutuu vaikeuksiin tuodessaan välttämätöntä uutta verta omaan linjaansa. Ja ajoittain on tarpeellista tuoda uutta verta, jotta voi pitää oman verilinjansa terveenä. On myös kasvattajia, jotka muuttavat rotutyyppejä, kun heidän näyttelykehissä esittämiensä koirien ulkomuoto muuttuu. Olen nähnyt kasvattajien muuttavan esittämistään pitkiltä ja matalilta näyttävistä koirista muutamaa sukupolvea myöhemmin korkeilta ja lyhyiltä näyttäviin koiriin. Nuo kasvattajat uskovat parantaneensa rotua, mutta eivät muuttaneensa rotutyyppejä.

Vuonna 1968 äitini hankki ensimmäisen shih tzunsa. Kuten hänen isänsä viime vuosisadan kolmekymmentäluvun alkupuolella hänkin kasvatti newfoundlandinkoiria ja myöhemmin samojedinkoiria. Koska hän etsi pienempää rotua ja oli Eta Paupitin ystävä (maailmankuulu

Oranje Manege afgaaneistaan), joka oli vaihtanut muutamia vuosia aiemmin pienempään

rotuun, shih tzuun. Tutkimme rotumääritelmää ja rodun historiaa saadaksemme tarpeellisen tiedon ennen kuin alkaisimme kasvatustyön. Noina vuosina käytiin paljon keskustelua tyyppistä. Mikä oli oikea tyyppi, suurempi (englantilainen) tyyppi vai pienempi (skandinaavi). Samanaikaisesti Manner-Euroopassa kasvattajat yrittivät pitää verilinjansa puhtaana mahdollisesta pekingeesiristeytyksestä, jonka neiti Evans toteutti vuonna 1952. Tiedämme nykyään, lähes 60 vuotta myöhemmin, ettei mikään verilinja ole siitä vapaa. Shih tzun esittäytyminen Alankomaissa 1960-luvun alkuvuosina oli selkeä: rouva Backsin koirat sekä neiti Pauptitin koirat olivat eri tyyppiä. Rouva Backsin koirat olivat kookkaampia, kaunispäisiä, mutta turkit olivat hieman kuivia. Neiti Pauptitin koirat olivat pienempiä, hyvin rakentuneita ja liikkuvia ja niillä oli hyvät turkit. Tuohon aikaan ihmiset tunsivat Englannin tuonneista vain rouva Backsin tuomat koirat. Kasvattajat kilpailivat keskenään ja edistivät omia tyyppejään. Yhdistäessään käsityksensä “suureen” englantilaiseen tyyppiin ja “pieneen” skandinaavityyppiin, aiheutti sen, että Alankomaissa ja Saksassa kasvattajat eivät arvostaneet muitakaan shih tzuja Englannissa. Ensimmäinen vierailuni Cruft’siin (tuolloin vielä järjestettiin Olympia hallissa, Lontoossa) avasi silmäni. Englannissa keskustelu koosta tapahtui jo aiemmin. Pienemmän tyyppin kannattajat (joukossaan rva Widdrington, Lhakang) yritti ehdottaa näyttelyihin kahta kokoluokkaa. Se ei onnistunut, joten pienempää tyyppiä edistämään perustettiin “Imperial Shih-Tzu Society”. (Englannin) Kennel Club ei hyväksynyt uutta yhdistystä. Tuolloin Shih Tzu Club teki tärkeän kompromissin ja esitti rotumääritelmään seuraavaa: 4.5 - 8.1 kg (10 - 18 paunaa). Ihanpaino on 4.5 - 7.3 kg (10 - 16 paunaa). Tästä syystä meillä on vielä laaja valikko painossa. Herra Owen Grindey puolestaan muutti uuden yhdistyksen tavoitteet: edistää ja vaalia rotua ja säilyttää rotu sellaisena kuin se on kuvattu vuoden 1958 Kennel Clubin rotumääritelmässä. Kennel Club hyväksyi uuden yhdistyksen, jonka nimeksi tuli Manchu Shih Tzu Society. Katsottaessa taaksepäin voidaan tehdä se johtopäätös, että tyypit ovat lähentyneet toisiaan painon ja koon suhteen, mikä näytti mahdottomalta tuolloin. Nykyisin ei enää nähdä äärimmäisiä eroja painon ja koon suhteen ja näyttelykehässä pieni koira painoltaan hieman yli 4,5 kg on rotumääritelmän mukainen.

Nykyisin, varsinkin viimeisen kahden vuosikymmenen aikana, suuri keskustelunaihe on

“amerikkalainen” tyyppi. Joissakin maissa tämä tyyppi on yleinen ja kasvattajat ja tuomarit ovat tottuneet siihen. Kuten monissa muissakin roduissa, USA:ssa näyttää olevan normaali

käytäntö se, että kasvatetaan elegantimpia ja näyttävämpiä koiria. Jopa käyttökoiraroduissa - ihmettelen, että vieläkö nuo rodut pystyvät suoriutumaan alkuperäisessä tehtävässään.

“Amerikkalainen” shih tzu-tyyppi on elegantti, pää on pieni, raajat korkeammat (suorat) ja kaula on pitkä. Yhdistettynä ajeltuun ylähuuleen ja valtavaan topknottiin (*otsatupsu*) olemus poikkeaa täysin siitä shih tzusta, joka on kuvattu rotumääritelmässä ja johon itse viittaaan “alkuperäisenä” tyyppinä.

Miten on mahdollista, että tämä tyyppi kehitettiin USA:ssa? No, näyttelykehissä koiria esittävät ammattiesittäjät. Näiden handlereiden tulee saada koirista valioita ja ryhmävoittajia pysyäkseen busineksessä. Heidän tulee erottautua muista esittämistaidoillaan ja tekemällä koirista näyttäviä. Kaikenlainen liioittelu on tapa, jolla he tekevät vaikutuksen kilpailijoihin ja tuomareihin. Ylpeä koiran omistaja laittaa värikuvamainoksen hienoon julkaisuun uudesta valiosta tai ryhmävoittajasta esittäjän ja tuomarin kanssa. Kukapa ei haluaisi tällaista julkisuutta? Koska tavoitellaan lisää voittajia, on julkisuus tarpeellista, se on osa tätä koko sirkusta, anteeksi, tarkoitan näyttelytoimintaa. Kun tavoitteena on pelkkä voittaminen, se ei aina ole koirien parhaaksi.

Lisäksi meillä on American Kennel Clubin (AKC) rotumääritelmä. Siinä on joitakin yksityiskohtia, jotka antavat mahdollisuuden kehittää tätä tyyppiä. AKC:n rotumääritelmän mukaan rotu on kääpiökoira ja kaulasta todetaan - riittävän pitkä luonnollisen korkeaan pään kantamiseen. Suuri ero FCI:n rotumääritelmään on kuvaus raajoista - suorat, vahva luusto, lihaksikkaat, leveälle sijoittuneet ja rintakehän alla, kynärpäät asettuvat tiiviisti runkoon. FCI:n rotumääritelmässä todetaan: “Lyhyet ja lihaksikkaat, vankkaluustoiset, mahdollisimman suorat ottaen huomioon leveän ja hyvin laskeutuneen rintakehän muodon.” Itse kannatan FCI:n rotumääritelmää, koska siinä kuvataan shih tzulle riittäväsi massaa, jota se tarvitsee ollakseen vankka. Tuntuu mahdottomalta, että olisi suorat raajat ja leveä rintakehä, mutta uskokaa vaan, että minulla on ollut niitä näyttelykehässä!

Mikäli keskitytään kasvattamaan suoraa eturaajoja, siitä seuraa vähemmän leveä rintakehä ja se puolestaan aiheuttaa myös kapeamman pään. Koira, jolla raajat ovat rintakehän alla on enemmän raajoillaan ja se on korkeampi olemukseltaan. Pienemmässä päässä ei ole tilaa

suurille, pyöreille silmille. Mainittu luonnollinen pään kanto tarkoittaa usein pitkää kaulaa, mikä muuttaa täysin koiran ääriviivat ja tasapainon. FCI:n rotumääritelmä kuvaa aika selkeästi tasapainon: Häntä: “Runsaskarvainen, selän päälle kaartuva, korkealle kiinnittynyt.

Hännän kaaren korkeus suunnilleen kallon tasolla antaen tasapainoiset ääriviivat.”

Eroavuudet 1950- ja 1960-luvuilla saatiin ratkaistua. Nykyiset eroavuudet amerikkalaisen ja alkuperäisen tyypin välillä ovat ilmenneet yli kaksi vuosikymmentä, ja valitettavasti en näe kasvattajien taholta pyrkimystä korjata tilannetta; pelkäänpä, että eroavuudet tulevat säilymään.

Avain on tuomareilla, mikäli he noudattavat rotumääritelmää, edes AKC:n määritelmää, eroavuudet tyypissä tulevat katoamaan. AKC:n rotumääritelmässä on riittävästi määritteitä, joiden kautta päädytään alkuperäiseen rotutyyppiin, kuten:

- Mittasuhteet

Shih tzun ei tule vaikuttaa niin korkealta, että se näyttää raajakkaalta, eikä niin matalalta, että se näyttää paksulta tai kyyhöttävältä (kömpelöltä)

- Olemus

Koosta riippumatta shih tzu on tiivis, vankkarakenteinen ja sillä on hyvä paino ja massa

- Ilme

Tarkkuutta tulee noudattaa katsottaessa, näkyykö karvan alta todella pää ja ilme vai pelkästään kampaustekniikalla luotu vaikutelma

Virhe: Raajakkuus

Äärimmäisen tärkeä on kauttaaltaan tasapainoinen koira vailla liioiteltuja piirteitä

Virhe: Runsas trimmaaminen

- Liikkeet

Ei kilpajuoksua eikä hihnalla kiristämistä.

Keskustellessani tuomareiden kanssa kuulen usein, kuinka he haluavat elegantin shih tzun.

Rotumääritelmässä ei ole elegantti - sanaa, ei FCI:n eikä AKC:n rotumääritelmissä. Vankka on FCI:n rotumääritelmän ensimmäinen sana. AKC:n rotumääritelmä toteaa: shih tzu on tiivis, vankkarakenteinen ja sillä on hyvä paino ja massa.

Mutta miksi shih tzu on vankka? Shih tzu on luotu Kielletyssä kaupungissa. Palatsi ja sen alueet ovat täynnä symboleita ja monilla esineillä on tehtävänä pitää pahat henget poissa.

5

Jotta ymmärtää shih tzun rotumääritelmän, tulee sinun myös verrata sitä pekingeesin ja lhasa apson rotumääritelmiin. Suosittelen, että menet koiranäyttelyssä kysymään, voitko käydä koiria läpi ja käsin tuntea sen, mitä olet lukenut eri rotumääritelmissä. Shih tzulla on syvä rintakehä (*ulottuu kyynärpäiden alapuolelle*), mutta ei yhtä syvä kuin pekingeesillä (*sijaitsee eturaajojen välissä*), eikä niin ylhäällä kuin lhasa apsoilla (*jää kyynärpäiden*

tasolle). Kaula on riittävän pitkä, jotta koira voi kantaa päänsä ylväästi. Ei siis pekingeesin lyhyt kaula tai lhasa apson pidempi kaula.

Tiedän, että kauniin shih tzun kasvattaminen ei ole helppoa. Se on kuin hyvän viskin sekoittamista. Aloita parhaalla ja sitten sekoita se tyyppiin, joka on lähellä rotumääritelmää. Jokaisella koiralla on virheitä, jotkut niistä meidän on hyväksyttävä, mutta tyyppivirheitä ei tule suvaita. Tuomareilla on suuri vastuu, heidän tulee olla selkeitä arvosteluissaan, näyttää mitä tyyppiä pitävät parempana eikä sekoittaa eri tyyppisiä voittajien rivistössä.

Shih tzu on hyvin erityinen; me emme saa menettää sen alkuperää nykyisten tyyppierojen vuoksi!